

-
*Линдюк Святослав Степанович, аспірант
кафедри конституційного права України*

Національного університету «Одеська юридична академія»

ПОРІВНЯННЯ КОНСТИТУЦІЙНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ДЕПУТАТІВ МІСЦЕВИХ РАД З ІНШИМИ ВИДАМИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Одним із видів юридичної відповідальності депутатів місцевих рад є конституційна відповідальність, дослідження якої залишається до кінця не розкритим. Вона становить собою відповідальність за порушення конституційного законодавства, зокрема таким є Розділ XI “Місцеве самоврядування” Конституції України. Однак для того, щоб дослідити цей інститут всесторонньо є необхідність у його порівнянні з іншими видами юридичної відповідальності, за які несуть відповідальність депутати місцевих рад.

Залежно від галузі, до якої належить юридична відповідальність, виділяють наступні її види: кримінальну, адміністративну, цивільно-правову, дисциплінарну, матеріальну.

Підстави настання кримінальної відповідальності за діяння вчинене суб'єктом кримінально-правової відповідальності передбачаються Кримінальним кодексом України [1]. В Кодексі не передбачається окремих складів злочинів за порушення норм Регламенту місцевої ради чи інших нормативно-правових актів даного представницького органу. Аналогічна ситуація із Регламентом іншого представницького органу - Регламенту Верховної Ради України. Але в той же час, в разі вчинення злочину й набрання законної сили обвинувальним вироком щодо депутата місцевої ради, чи іншої посадової особи місцевої ради, дана особа, відповідно на вимогу законодавства, не може виконувати свої представницькі функції. Наслідком даної ситуації є дострокове припинення повноважень. В регламентах місцевих рад є місцем формулюванням “повноваження міського голови можуть бути достроково припинені на підставі та у спосіб, передбачені чинним законодавством”, “повноваження міського голови можуть бути достроково припинені на підставі та у спосіб, передбачені чинним законодавством”, що поєднують кримінальну з конституційною відповідальністю.

До депутатів місцевих рад застосовується спеціальна процедура, передбачена ст.31 Закону України “Про статус депутатів місцевих ради” (Особливості повідомлення про підозру у вчиненні кримінального правопорушення депутату місцевої ради), яка передбачає, що повідомлення про

підозру у вчиненні кримінального правопорушення депутату місцевої ради може бути здійснено відповідно Генеральним прокурором, заступником Генерального прокурора, керівником відповідної регіональної прокуратури. Також прокурор, який здійснив повідомлення про підозру у вчиненні кримінального правопорушення депутату місцевої ради, повідомляє про це відповідну місцеву раду не пізніше наступного робочого дня з дня повідомлення про підозру. У свою чергу суд, який обрав запобіжний захід стосовно депутата місцевої ради, повідомляє про це відповідну місцеву раду не пізніше наступного робочого дня з дня застосування запобіжного заходу.”

В той же час, санкціями за порушення законодавства і регламенту місцевої ради не можуть вважатися підстави зазначені у пунктах 3, 6, 8 ч.1 ст.5, а також п.2 ч.2 ст.5 Закону України “Про депутатів місцевих рад”, а саме:

- припинення його громадянства України або виїзду на постійне проживання за межі України;
- визнання його судом недієздатним або безвісно відсутнім;
- його смерті;
- з особистою заявою депутата місцевої ради про складення ним депутатських повноважень.

Іншим видом юридичної відповідальності є адміністративна відповідальність, яка становить “особливу правову форму реакції держави на захист публічних і приватних інтересів, яка полягає в сукупності встановлених державою матеріальних і процесуальних норм, з метою спонукання правопорушника, який добровільно не бажає дотримуватися встановлених правил, до належної поведінки і покладання обов’язку зазнавати несприятливі для нього наслідки, а також досягнення мети попередження правопорушень.” [2, С.7]

Нормативно-правовим актом застосування до осіб, які вчинили адміністративне правопорушення є Кодекс України про Адміністративні правопорушення. [3] Нормами Кодексу не встановлюються санкції за порушення норм Регламенту місцевих рад. У зв’язку з цим, в разі вчинення правопорушення, за яким КУпАП передбачена відповідальність, то така відповідальність є адміністративною, а не конституційно-правовим.

Наступним видом юридичної відповідальності є цивільно-правова, яка визначається як форму державного примусу, пов’язаного із застосуванням санкцій майнового характеру, які спрямовані на відновлення порушених прав та стимулювання нормальних економічних відносин юридично рівноправних учасників цивільного обігу. [4, С.172-173] Суб’єктами цивільно-правової відповідальності є фізичні та юридичні особи, які вступають між собою в цивільно-правові відносини з приводу майна та особистих немайнових благ.

З урахуванням сутності цивільно-правових відносин, регламенти місцевих рад не містять норм, за які депутати несуть цивільно-правову відповідальність.

Ще одним видом юридичної відповідальності є дисциплінарна. Суб’єктом

дисциплінарного проступку може бути фізична осудна особа, яка перебуває у трудових правовідносинах (працівник) та вчинила дисциплінарний проступок. На порушника порушуються як загальні норми про дисципліну (КЗпП України, правила внутрішнього трудового розпорядку та ін.), так і спеціальні (закони, статuti, положення про дисципліну окремих категорій працівників).

Згідно галузевого законодавства, депутати місцевих ради не отримують заробітню плату за свою діяльність, та депутатство не є його роботою, адже “депутат місцевої ради здійснює свої повноваження, не пориваючи з виробничою або службовою діяльністю.”

Згідно ст.6 Закону України “Про статус депутатів місцевих ради” у трудових відносинах з місцевою радою перебувають “депутат місцевої ради, обраний секретарем сільської, селищної, міської ради, головою, заступником голови районної, обласної, районної у місті ради, працює у відповідній раді на постійній основі і не може суміщати свою службову діяльність з іншою роботою, у тому числі на громадських засадах (за винятком викладацької, наукової та творчої у позаробочий час), займатися підприємницькою діяльністю, одержувати від цього прибуток, якщо інше не передбачено законом (чи депутат, обраний головою постійної комісії з питань бюджету за рішенням обласної, Київської та Севастопольської міських рад).

У зв’язку з цим, ми вбачаємо, що дисциплінарну відповідальність можуть нести суб’єкти зазначені в ч.ч.2,3 ст.6 Закону України “Про статус депутатів місцевих ради”, а також працівники допоміжних органів місцевої ради, які незадовільно виконують покладені на них завдання і функції щодо технічного забезпечення діяльності представницького органу влади або порушують порядок, строки їх виконання тощо.

Матеріальна відповідальність має схоже співвідношення з конституційно-правовою відповідальністю, які і дисциплінарна відповідальність, адже її суттю є відповідальність працівників за шкоду, заподіяну підприємству, установі, організації внаслідок порушення покладених на них трудових обов’язків. [5] Відповідно, будь які матеріальні стягнення за певні дії депутатів є санкціями конституційно-правової діяльності.

Список використаних джерел

1. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.

2. Крижановська В.А. Адміністративна відповідальність в адміністративному праві України: сучасне розуміння, нові підходи [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.lp.edu.ua/sites/default/files/dissertation/2016/3969/avtor_kryzhanovska.pdf.

3. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07 грудня 1984 року № № 8073-X [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>

4. Гражданское право: учебник. В 2 т. Т. 1 / под ред. Е. А. Суханова. –

М. : БЕК, 1993. – С. 172-173.

5. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 №322-VIII
[Електронний ресурс]. – Режим доступу :
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/322-08/page4>.

**Міністерство освіти і науки України
Київський національний університет будівництва і архітектури
Представництво Польської академії наук в Києві
Управління внутрішньої політики Київської обласної державної адміністрації
Національна академія державного управління при Президентові України
Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України
Комітет з законодавчих досліджень міжнародної асоціації політичної науки
Академія будівництва України**

Третя Міжнародна науково-практична конференція

РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА: ІСТОРІЯ, ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ, АРХІТЕКТУРА, УРБАНІСТИКА

22-23 листопада 2017 року

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК III

Частина перша

КИЇВ 2017

УДК 323.171/.174+94(477)+711+72
ББК 66
Р 31

Рекомендовано до друку Вченою радою Київського національного університету будівництва і архітектури, протокол № 7 від 27 жовтня 2017 р.

Редакційна колегія

Куліков П.М. – д.е.н., проф., (голова)
Рафальський О.О. – д.і.н., проф.,
Куйбіда В.С. – д.н.держ.упр., проф.,
Собчук Г. – д.т.н., проф.,
Головатий М.Ф. – д.п.н., проф.,
Деревінський В.Ф. – д.і.н., проф.,
Івашко Ю.В. – д.арх., проф.,
Кресіна І.О. – д.п.н., проф.,
Майборода О.М. – д.і.н., проф.,
Малкевич А. – д.п.н., проф.,
Мамедов А.М. – к.т.н., доц.,
Наумкіна С.М. – д.п.н., проф.,
Патцельт В. – д.п.н., проф.,
Перегуда Є.В. – д.п.н., проф.,
Плоский В.О. – д.т.н., проф.,
Приймак О.В. – д.т.н., проф.,
Римаренко С.Ю. – д.п.н., проф.,
Стапенхерст Ф. – д-р політології, проф.,
Товбич В.В. – д.арх., проф.,
Хмелько І.С. – д-р наук з політології,
Яковлев Д.В. – д.п.н., проф.

Рецензенти:

Горбатенко Володимир Павлович – доктор політичних наук, професор
Дьомін Микола Мефодійович – доктор архітектури, професор

Матеріали друкуються в авторській редакції.

Регіональна політика: історія, політико-правові засади, архітектура, урбаністика [зб. наук. пр.] – Київ–Тернопіль : – 2015. –

Р 31 Вип. III. Матеріали Третьої Міжнар. наук.-практ. конф., (Київ, 22–23 листопада 2017 р.) / Мін-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т будівн. і архіт-ри та ін. «Бескиди» – 2017. – В 2-х ч. – Ч. 1. – 327 с.

Оргкомітет дякує Представництву Польської академії наук в Києві, профспілковому комітету КНУБА, керівництву ТОВ «Полісся-2002», а також Хусайнову Р.В., які сприяли у проведенні конференції та публікації збірника.

ISBN 978-966-457-286-3

УДК 323.171/.174+94(477)+711+72

ББК 66

© КНУБА, 2017